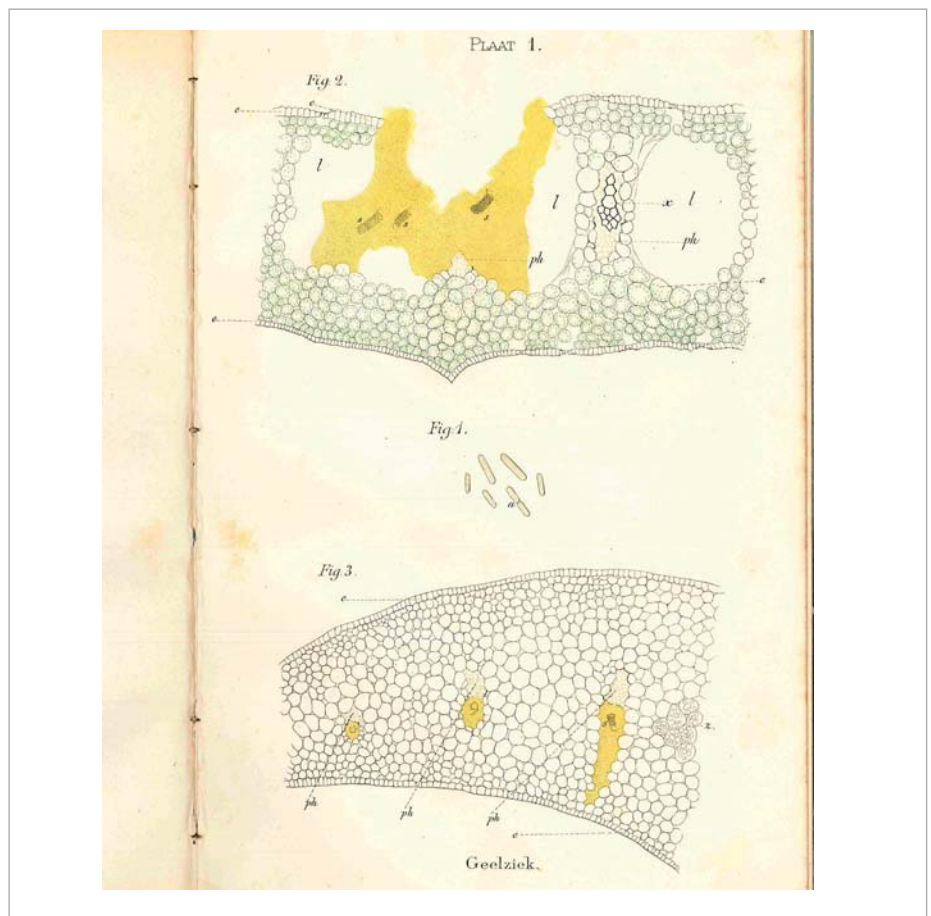

De bollencel bleek ideaal

De afgelopen eeuw is er veel onderzoek gedaan aan bloembollen. Praktische problemen werden opgelost. Nu de sector op een keerpunt staat waar het gaat om de collectieve financiering van onderzoek, is het goed om nog eens na te gaan wat het onderzoek de praktijk heeft gebracht. In deze serie staat die vraag centraal. Dit keer de ziektebestrijding in de bloembollencel.

Tekst: Arie Dwarswaard
Fotografie: KAVB-archief

Het eerste wetenschappelijke onderzoek in de bloembollensector vond plaats aan geelziek. De bacterieziekte had in de jaren zeventig van de negentiende eeuw al voor veel schade gezorgd, maar wat precies de oorzaak was, bleef onduidelijk. Totdat de toenmalige Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur aan J.H. Wakker de opdracht gaf om drie jaar lang onderzoek uit te voeren aan geelziek. De promovendus van Hugo de Vries ging in 1883 aan de slag en legde zijn bevindingen nauwkeurig vast. Helaas was na drie jaar het geld op. Toch had het onderzoek van Wakker al veel opgeleverd. Alleen was het nog te vroeg voor de ultieme bestrijding van geelziek. Die kwam pas veel later in beeld. In 1918 voerde professor Van Slogteren al de eerste proeven uit met een behandeling waarbij de bollen 36 en 48 uur werden bewaard bij 48°C. Ze liepen volgens Van Slogteren geen schade op. Deze proeven herhaalde hij enkele jaren later niet alleen met warme lucht, maar ook met warm water. Toch adviseerde Van Slogteren om te kiezen voor een bestrijding met warme lucht tijdens de bewaring. De bollenbewaring bleek daarmee niet alleen de periode om bloembollen de juiste temperatuur te geven voor de vervolgtoeassing, maar het was ook een prima moment

De bestrijding van geelziek kon pas slagen toen de bollencellen werden ontwikkeld

om deze ziekte te bestrijden. Daarmee werd de basis gelegd voor de aanpak voor nog veel meer lastige aandoeningen in bloembollen. Opvallend in de rede die Van Slogteren in 1925 hield over geelziek was zijn advies om krachtig te ventileren tijdens de heetstookbehandeling. Die raad knoopten telers goed in hun oren en ging over van vader op zoon. Het was dus een hele revolutie toen in de jaren negentig van de twintigste eeuw onderzoek en voorlichting gingen propageren om met veel minder ventilatie te gaan werken in de heetstook. Niet iedereen stapte even snel over.

MIJTEN

Niet alleen geelziek bleek in de cel goed aan te pakken, ook trips in gladiolen en bollenmijten in Zantedeschia bleken goed te bestrijden te zijn met een heetstookbehandeling. Ook konden andere soorten mijten prima op deze plaats worden bestreden. Decennialang was tulpengalmijt goed aan te pakken met blauwzuurgas. Een doodskopmiddel, dat uiteindelijk verboden werd. Als vervanger kwam Actellic op de markt, dat veel minder gevaarlijk was. Met een motorvernevelaar kon elke cel

gemakkelijk en snel worden behandeld. Om te komen tot biologische alternatieven startte twintig jaar geleden PPO al met onderzoek naar biologische bestrijdingsmogelijkheden van galmijt, bollenmijt en stromijt. Een scala aan predatoren werd uitgetest, in een enkel geval met positief resultaat. Prijs en opkweekmogelijkheden blokkeerden toen een praktijkgerichte toepassing. Bovendien was er nog geen dwingende reden om over te stappen. Dat is nu anders, nu Actellic vrijwel niet meer beschikbaar is voor de bloembollensector. Aangezien tulpengalmijt nog steeds een serieus probleem kan zijn op bedrijven, mede omdat deze mijt ook TVX kan overbrengen, is het tijd om na te gaan wat er nog mogelijk is. Net als met geelziek in hyacinten, heeft de KAVB ook nu samen met de groep bloembollen van Agrodis, het initiatief genomen om met dit probleem aan de slag te gaan. In februari zijn twee dagen besteed aan dit onderwerp, waarbij zowel naar allerlei biologische bestrijders als chemische alternatieven is gekeken. Drie jaar lang onderzoek op kosten van de KAVB zal er nu waarschijnlijk niet inzitten, maar de wil om dit aan te pakken is er wel.